

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. VII. An pueri cum solo originali decedentes subeant pœnam gehennæ
& combustionis æternæ, vel saltem aliquam ex pœna damni tristitiam
patiantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

jectionis primaria & radicali, quæ est à gratia sanctificante, existente in essentia animæ, indeque medio habitu charitatis influente voluntati rectitudinem, quæ illam Deo ut ultimo fini subjicit. Unde ibidem observat Cajetanus, D. Thomam nunquam dixisse, quod formale peccati originalis sit privatio rectitudinis aut subjectionis voluntatis, sed dixit esse privationem originalis iustitiæ, per quam voluntas subdebatur Deo, ut insinuaret talem locutionem transitivam esse, & se loqui de subjectione causalit & radicali voluntatis, quæ est à gratia sanctificante, non vero de proxima & formali, quæ est ab habitu charitatis: quapropter in aliis locis supra adductis, S. Doctor, loco voluntatis, ponit mentem, quæ B primario dicit ipsam animam.

ARTICULUS VII.

An pueri cum solo originali decedentes subeant pœnam gehennæ & combustionis æternæ, vel saltem aliquam ex pœna damni tristitiam patiantur?

S. I.

Præmittitur quod apud omnes est certum, & referuntur sententia.

CERTUM & indubitatum est apud Catholicos, infantes decedentes sine baptismo, & cum solo originali peccato ex hac vita migrantes, pœnam damni, consistente in carentia visionis intuitivæ Dei, de facto puniri. Id enim aperte ex Scriptura colligitur; Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei: Et 1. ad Corinth. 2. Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur: id est, nemo à morte contracta per Adam liberatur, nisi Christo ut capiti uniatur; quæ unio non fit nisi per baptismum, per quem Christo incorporamur, & membra ejus efficiamur. Idem definit Synodus Palæstina, seu Diospolitana, ut testatur S. August. lib. de gestis Pelagii cap. 8. & Epist. 106. Synodus etiam Carthaginensis & Milevitana apud eundem Epist. 90. & 92. & Tridentinum sess. 5. in decreto de peccato originali can. 4. & 5. Favent etiam SS. Patres, illi præcipue qui restiterunt hæresi Pelagianæ, cujus unum ex præcipuis dogmatibus hoc erat: Infantes, tamen si non baptizati, vitam æternam habent. Denique id ratio suadet: Nam sine gratia gratum faciente nemo potest videre Deum: Atqui parvuli cum peccato originali decedentes, gratiæ gratum faciente præditi non sunt, sed eà in pœnam talis peccati privantur: Ergo puniuntur pœnâ damni, in carentia visionis intuitivæ Dei consistente. Minor est certa, Major probatur. Visio Dei est actus supernaturalis perfectus, imò & omnium perfectissimus: Sed actus supernaturalis non potest, conaturaliter, saltem, elici sine natura ejusdem ordinis, ut in tractatu de gratia ostendimus: Ergo sine gratia gratum faciente, quæ est natura ordinis supernaturalis, & quæ in illo ordine gerit vices substantiæ, & principii radicalis actuum supernaturalium, nemo potest videre Deum.

In hoc, ut dixi, conveniunt omnes Catholici

A contra Pelagianos, Sed difficultas est & controversia inter Theologos, an parvuli cum solo originali peccato decedentes, præter pœnam illam damni, in carentia visionis Dei consistentem, pœnam aliquam sensus patiantur, aut saltem an ipsa pœna damni, quam patiuntur, sit illis causa alicujus mœstitiæ vel doloris? In cuius difficultatis resolutione quatuor invenio diversas Authorum sententias.

Prima asserit parvulos decedentes sine baptismo, & cum solo peccato originali ex hac vita migrantes, non solum in perpetuum Dei visionem privari, sed etiam pœnâ ignis æterni puniri, minustamen quàm adultos damnatos, eò quòd leviori culpâ adstringantur. Ita docent Gregorius Ariminensis in 2. dist. 30. & 31. Driedo lib. 1. de gratia & lib. arbit. tract. 3. cap. 2. & probabile reputat Albertus magnus in summa tract. 18. Pro hac etiam sententia acriter pugnat Florentius Conrius Minorita, in tractatu edito ad calcem libri Jansenii, De statu parvulorum sine baptismo decedentium ex hac vita, secundum mentem B. Augustini, & ab eodem Jansenio approbato atque laudato lib. 2. de statu naturæ lapsæ cap. 25. in fine. Quo in tractatu contendit Author ille, oppositam sententiam, quàm à quingentis fere annis omnes fere amplectuntur Theologi, esse Pelagianam, & peccatum originale penitus evacuare.

Secunda docet parvulos in peccato originali decedentes, nullâ quidem pœnâ sensus fore plectendos, aliquam tamen tristitiam de amissione suæ beatitudinis habituros, quæ tristitia pertinet ad ipsam pœnam damni. Hanc tenent Abulensis super cap. 25. Matth. qu. 66. & 671. Bellarminus tomo 1. lib. 6. de amissione gratiæ & statu peccati, cap. 6 & 7. Valentia tomo 2. disp. 6. qu. 17. puncto 4. & probabilem censent Soto, Zumel, Curiel, & alii

Tertia existimat quòd illi parvuli privantur quidem in pœnam peccati originalis beatitudine supernaturali, in clara Dei visione consistente, non tamen beatitudine naturali, sita in cognitione & dilectione Dei ut Authoris naturæ; & addit quod post diem iudicii illi super faciem terræ veluti in paradiso quodam terrestri habitabunt, pleni sapientiâ, & virtutibus moralibus instructi, & quod Angelorum consortio, ac visitationibus, ex quibus magnum percipient solatium, sæpè fruuntur. Ita Catharinus libro de statu parvulorum decedentium sine baptismo, Albertus Campensis controver. 1. de peccato originali. proxime ad finem, Hieronymus Savanarola in libro de triumpho crucis. Eamque sententiam probabilem putant Salmeron in cap. 5. ad Roman. disput. 48. Salas, & alii ex Recentioribus.

Ultima & vera sententia defendit parvulos in peccato originali decedentes, pœnâ quidem damni, in carentia notitiæ intuitivæ Dei, naturalisque beatitudinis consistente, puniri; non tamen pœnâ sensus, aut interiore dolore seu tristitia, ex carentia boni amissi causata. Hanc quoad omnes partes tenent communiter Scholastici cum Magistro in 2. dist. 33. & D. Thoma ibidem qu. 1. art. 1. & 2. ad Annibal. dist. 34. qu. unic. art. 4. & qu. 5. de malo art. 2. Unde sit

§. II.

Prima sententia reuocatur testimonio Scripturae & Sanctorum Patrum.

Dico primò: Parvuli cum solo originali decedentes non subibunt pœnam gehennæ, & combustionis æternæ.

168. Probatum primò ex Scriptura: dicitur enim Apocal. 18. de Babylone mittenda in stagnum ignis: *Quantum se glorificavit, & in deliciis fuit, tantum date illis tormentum & cruciatum*: Sed parvuli nunquam se glorificaverunt, nec deliciis vixerunt: Ergo non pertinent ad Babylonem, quæ sola mittenda est in stagnum ignis. Item Marci 9. de his, de quibus dicitur, *ignis eorum non extinguetur*, dicitur quoque quod *vermis eorum non moritur*: Ergo non torquet eos ignis, quos non torquet vermis, seu remorsus conscientia: At parvuli, qui nunquam peccaverunt, nihil habent quod eorum conscientiam remordeat: Ergo nec eos torquet ignis.

169. Probatum secundò ex Innocentio III. in cap. Maiorem extra de baptismo & ejus effectu, ubi dicitur, quod *pœna originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis verò peccati pœna, gehenna perpetuæ cruciatus*: Prior autem pars videtur omnino intelligenda de carentia visionis Dei cum exclusione cruciatus gehennæ; alias eadem pœnæ corresponderent peccato originali, quæ actuali. Eodem modo pœnam peccati originalis à pœnis actualibus distinguere videtur Eugenius IV. in litteris unionis Græcorum, cum definit *Illorum animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, descendere mox in infernum, pœnis tamen disparibus puniendas, disparibus scilicet, pro disparitate peccatorum*, ita ut qui in peccato mortali actuali decedunt, puniantur carentiâ divinæ visionis, atque insuper pœnis sensibilibus ignis & aliorum suppliciorum, secundum illud Psal. 10. *Pluet super peccatores lagueos: ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum*; illi verò qui in solo originali decedunt, non patiuntur pœnam aliquam sensibilem, sed solam pœnam damni, videlicet carentiam divinæ visionis: non enim intelligi potest de disparitate pœnarum secundum intensiorem; quia sic etiam peccata actualia pœnis disparibus puniuntur.

170. Nec te movere debet quod Pontifex ait, animas parvulorum, qui cum solo originali decedunt, in infernum descendere: nomine enim inferni exprimitur limbus infantium, sicut & limbus Sanctorum Patrum ante Passionem Christi defunctorum, juxta illud Genes. 37. quod Jacob mortem filii sui Joseph deplorans aiebat: *Descendam ad filium meum lugens in infernum*. Unde S. Thomas in 3. dist. 22. qu. 1. art. 1. in responsione ad 2. quæstionem, sive ad 1. quæstionem ait: *quod quadruplex est infernus damnatorum, unus in quo sunt tenebræ & quantum ad carentiam divinæ visionis, & quantum ad carentiam gratiæ, & est ibi pœna sensibilis, & hic infernus est locus damnatorum. Alius est infernus supra istum, in quo sunt tenebræ, & propter carentiam divinæ visionis, & propter carentiam gratiæ: sed non est ibi pœna sensibilis; & dicitur limbus puerorum. Alius supra hunc est, in quo sunt tenebræ quantum ad carentiam divinæ visionis, sed non quantum ad carentiam gratiæ: sed est ibi pœna sensus, & dicitur*

A purgatorium. Alius magis supra est, in quo est tenebra quantum ad carentiam divinæ visionis, sed non quantum ad carentiam gratiæ, neque est ibi pœna sensibilis; & hic est infernus Sanctorum Patrum.

Probatum tertio conclusio ex SS. Patribus, qui aperte favent nostræ sententiæ. In primis enim Gregorius Nazianzenus (cujus, Augustino ipso teste, tanta fuit autoritas, ut quod ipse dicit, tota Ecclesia censenda sit ipsius ore pronuntiat) orat. 40. in sanctum lavacrum, ait parvulos decedentes sine baptismo, nec gloriam nec supplicia habituros. Quod testimonium adeò clarum est, ut Nicetas, antiquus ejus commentator, in hanc orationem dicat *Nazianzeni verbis manifestum esse, quod hœusmodi infantes nullis pœnis torquebuntur*.

B Deinde Author commentarii in Epist. Pauli, qui inscribitur nomine Ambrosii, exponens illud ad Roman. 5. *Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, sic habet: Mors autem dissolutio corporis est, cum anima separatur à corpore. Est & alia mors, que secunda dicitur, in gehenna, quam non peccato Ada patimur, sed eius occasione propriis peccatis acquiritur*. Ubi particula, quam, refertur ad vocem, *gehenna*, proximè antecedentem, sensusque est, *gehennam sive cruciatum ignis æterni non incurri visiolius originalis peccati, sed proprio cujusque peccato*. Nomen enim gehenna in Scriptura cruciatum illum significat, defumiturque ex Hebræo *Gehennon*, id est vallis Ennom, in qua valle filii Israel faciebant filios suos transfire per ignem, id est comburi in manibus Idoli, tubis interim & tympanis perstreptibus, ne parentes eorum ejulatus audirent. Unde Jerem. 7. Dominus ait: *Edificaverunt excelsam Topeth, quæ est in valle filii Ennom, ut incenderent filios suos & filias suas igni &c.*

C Nec vim hujus testimonii effugit Contius, respondens Auctorem illius commentarii fuisse Pelagium, & peccatum originale cum illo negasse. Nam hic Author scripsit priusquam Pelagii hæresis nasceretur: siquidem explicans hæc verba 1. ad Timoth. 3. *In domo Dei, quæ est Ecclesia, sic ait: Est quidem mundus totus domus Dei, sed Dei domus specialis est Ecclesia, cuius hodie restor est Damasus*: Sed Damasus fuit tertius summus Pontifex ante Innocentium I. sub cujus pontificatu hæresis Pelagii cepit: Ergo non potest ille Author Pelagianus esse, & ad hæresim erroris Pelagii, nec etiam peccatum originale negavit, cum teste Augustino lib. de peccat. meritis & remiss. nullus ante Pelagium evacuaverit vim peccati originalis, seu illud negaverit.

D His adjungi potest Gregorius Nissenus, qui in oratione de infantibus, qui immaturâ morte abripiuntur, habet hæc verba: *Immatura morte infantium demonstrat neque in doloribus & mæstia faturos esse eos qui sic vivere desierunt*. Sed si illi pœnam gehennæ & combustionis æternæ subirent, essent in doloribus & mæstia: Ergo &c. Addi potest Chrysostomus in Pænophia Euthimii, quæ contexta est seræ ex solis sententiis Chrysostomi: nam lib. 2. cap. 22. disertè asseritur, infantes mortuos sine baptismo non esse cruciandos pœnâ ignis. Denique D. Bernardus serm. 3. de resurrect. ait: *Tolle propriam voluntatem, & non eris infernus, nihil atdebit in inferno præter propriam voluntatem*.

Atqui infantes eam nunquam habuerunt, cum peccatum originale non sit eis voluntarium voluntate propria, sed tantum aliena: Ergo non ardebunt in inferno.

Ex his sanctorum Patrum testimoniis, & unanimiter Theologorum Scholasticorum consensu, hoc argumentum efficax in favorem nostrae sententiae potest deduci. Damnatio infantium ad ignem aeternum, tam repugnans videtur clementiae Dei, & rationi, ut non sit asserenda, nisi evidenter ex divina traditione habeatur: Sed nullam fuisse talem traditionem manifeste ostendunt testimonia Innocentii III. Eugenii IV. Nazianzeni, Nisseni, Chrysostomi, & Bernardi jam adducta, nec non unanimes ferè consensus Theologorum Scholasticorum, qui à quingentis circiter annis scripserunt: Ergo &c.

§. III.

Rationes Theologicae expenduntur.

NON desunt etiam rationes Theologicae, quibus nostrae conclusionis veritas suadetur. Prima & praecipua, quam D. Thomas loci citatis insinuat, potest sic proponi. Poena debet proportionari culpae: Sed poena sensus non est proportionata culpae originali: Ergo culpa originalis non punitur poena sensus. Major patet, Minor probatur primò: quia poena sensus contingit per passionem hujus particularis personae; peccatum autem originale non est per voluntatem personae, sed per voluntatem naturae: Atqui puniri per passionem personalem, non est proportionatum cum hoc quod est peccasse voluntate naturae, & non personae: Ergo poena sensus non est proportionata culpae originali.

Secundo, Poena sensus correspondet peccato secundum conversionem ad bonum commutabile; licet enim talis poena etiam aversioni in peccato personali reperta debeatur, hoc tamen provenit ex eo quod talis aversio non est pura aversio, sed aliquid conversionis participat, quia est voluntaria per actum propriae voluntatis, & ratione hujus participationis debetur illi poena sensus: Sed in peccato originali non est conversio ad bonum commutabile etiam per participationem, cum tale peccatum non sit voluntarium per actum propriae voluntatis, sed solum per voluntatem capitis: Ergo poena sensus non est proportionata culpae originali.

Probatur tertio: Poena sensus correspondet culpae pro delectatione quam causat, juxta illud Apocal. 18. *Quantum glorificat se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum*: Sed in culpa originali nulla delectatio invenitur: Ergo poena sensus non respondet originali peccato, nec habet proportionem cum illo.

Secunda ratio asseritur è D. Thoma qu. 5. de malo art. 2. ubi sic dicitur. Ad ea quae sunt naturae suae propria unaquaque persona per se ipsam immediate ordinatur, non vero ad ea quae sunt supra ejus naturam, unde nihil est absurdum, si aliquis patiatur detrimentum in his quae sunt supra naturam, propter peccatum quod non commisit; sed non esset justum quod illud pateretur in his quae sunt naturae suae propria, propter peccatum alterius: Atqui gratia & visio Dei sunt supra naturam humanam; bona autem dispositio & habitudo naturae est

aliquid ipsi proprium, & connaturaliter debitum: Ergo licet justum & rationale sit, posteros Adae privari gratia & visione beatifica in poenam originalis peccati, quamvis non sit propria cujusque voluntate commissum; injustum tamen & irrationabile videtur, eos combustione ignis aeterni, quae integritati naturae, & bonae ejus habitudini opponitur, propter illud peccatum puniri.

Tertia ratio: illa culpa quae non reddit vituperito & increpatione dignum, à fortiori non reddit dignum poena aliqua sensibili & positiva; cum haec acerbior & durior sit: Sed per originale peccatum nemo fit dignus reprehensione & vituperio: Ergo nec poena sensibili & positiva, seu cruciati ignis aeterni. Major patet: Minor probatur ex Augustino lib. de duabus animabus cap. 11. ubi aperte docet, eum qui non fecit quod facere non poterat, non esse reprehensione ulla dignum, & subdit hoc ita esse cuilibet notum & pervium, *ut illud decantent & in montibus pastores, & in theatris poetae, & indocti in circulis, & docti in bibliothecis, & magistri in scholis, & Antistes in sacris locis, & in orbe terrarum genus humanum*: At infantes ita contraxerunt peccatum originale, ut non potuerint non contrahere: Ergo ex Augustino nullam increpationem & reprehensionem sunt digni. Unde inauditum est in Ecclesia, quemquam argui quod nascendo contraxerit peccatum originale.

Quarta ratio: Ecclesia in imponenda poena peccatis debita, imitatur ordinem & modum praescriptum à divina justitia in punitione delictorum: Sed Ecclesia nullam poenam positivam imponit pro peccato originali; Ergo nec divina justitia ullam sensibilem poenam pro tali peccato taxavit.

§. IV.

Praecipuae objectiones solvuntur.

OBICIUNT in primis Adversarii: Parvulis in extremo judicio dicitur illud Matth. 25. *Ite maledicti in ignem aeternum*: Sed nomine ignis poena sensus intelligitur: Ergo illam parvuli sustinebunt.

Confirmatur primò: Apocal. 20. dicitur: *Vidi Thronum magnum & candidum, & sedentem super eum; & vidi mortuos magnos & pusillos, stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & apertus est liber vitae, & qui non est inventus in illo, missus est in stagnum ignis*. Sed parvulus non baptizatus non reperitur in libro vitae: Ergo mittitur in stagnum ignis.

Confirmatur secundo: Matth. 15. Qui non congregantur in horreum ut triticum, id est non admittuntur in caelum, sunt zizania comburenda igne: Sed parvuli non baptizati non admittuntur in caelum: Ergo igne inferni comburantur.

Confirmatur tertio: Parvuli ratione peccati originalis dicuntur in Scriptura *filii irae*: Sed ira Dei, cum sit tantum metaphórica & per effectum, nihil est aliud quam inflictio poenae; non quidem damni, cum sit mera privatio, ideoque proprie non infligatur; sed poenae sensus, quae cum sit positivus aliquis cruciatus, proprie & per se infligitur: Ergo parvuli ratione peccati originalis poenam sensus puniuntur.

Ad objectionem respondeo cum D. Thoma in 4. dist. 47. qu. 1. art. 3. ad 3. quod *Pueri ante per-*

perfectam aetatem decedentes, in iudicio comparabunt, non ut iudicentur, sed ut videant gloriam iudicii. Sicut enim non peccaverunt in se, sed in suo capite, Ita non oportet quod iudicentur in se, sed in suo capite. Unde verba illa Christi, *Ita maledicti in ignem aeternum*, non dirigentur ad omnes reprobos qui a sinistris iudicis erunt, sed solum ad adultos; non potest enim ad parvulos spectare causa quae ibi redditur: *Esurivi, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi potum &c.* Quod si aliquis contendat parvulos comparituros esse in iudicio, non solum ut gloriam iudicis videant, sed etiam ut iudicentur, sicut insinuare videtur D. Thomas 2. ad Corinth. 5. lect. 5. verba illa Apostoli exponens, *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, & per consequens non solum ad adultos, sed etiam ad parvulos, verba illa Christi, Ita maledicti in ignem aeternum, esse dirigenda: responderi poterit ad objectionem, negando Minorem, nempe quod nomine ignis aeterni poena sensus determinate intelligatur: nam, ut infra ostendemus, juxta phrasim Scripturae, nomine ignis, quaelibet poena designatur. unde hoc nomine Christus poenam damni pro parvulis, & poenam damni & sensus pro adultis significavit.*

184

Ad primam confirmationem dicendum, locum illum Apocalypsis, obiectum ab Adversariis, manifesto dolo ab illis mutilari: nam post verba in objectione adducta, *haec immediate sequuntur, Et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in libris, secundum opera ipsorum &c.* Quae verba manifeste demonstrant, Joannem loqui tantum de adultis, secundum opera sua bona vel mala iudicandis, quando subdit, *Et qui non est inventus in illis (libro vitae) missus est in stagnum ignis.* Nec obest quod ait, *magnos & pusillos:* nam ut recte notat Cornelius in hunc locum, per *pusillos* intelligit non aetate aut statura, sed dignitate & gradu exiguos, id est viles & abjectos, ut sunt servi, rustici, ancillae &c.

185

Ad secundam confirmationem dicatur, zizania quae comburentur igne, illa esse quae creverunt usque ad messem, id est reprobos qui male operati sunt usque ad mortem, inter quos non sunt infantes, qui nulla mala opera exercuerunt.

186

Ad tertiam respondeo Deum non tantum iram suam ostendere infligendo poenam sensibilem, sed etiam excludendo in aeternum a suo regno. David enim 2. Regum 14. iram suam adversus Absalonem maxime ostendit; cum prohibuit ne ipsius conspectu frueretur: unde ipse Absalon dicebat amico suo Joab, *Quare veni de Gesur? melius erat ibi esse: obsecro ergo ut videam faciem Regis; quod si memor est iniquitatis meae, interficiat me.* Item Reges huius saeculi, nobiles a suo palatio excludendo, suam adversus eos iracundiam satis superque manifestant: adeoque etiam si parvuli, cum solo originali decedentes, non afficiantur poena sensus, possunt tamen dici *filii irae*, propter privationem visionis, seu poenam damni.

187

Obiiciunt secundo Adversarii quaedam testimonia SS. Patrum, quae aperte militare videntur contra nostram sententiam: nam D. Augustinus serm. 14. de verbis Apostoli, affirmat parvulos sine baptismo decedentes ituros in ignem aeternum, juxta sententiam Domini, Matth. 25. *Ita maledicti in ignem aeternum.* Similiter Author libri Hypognost. dicit quod parvuli dece-

dent sine baptismo, experientur gehennam ignis. Item Fulgentius lib. de fide ad Petrum cap. 17. relatus in canone *firmissime* de consecrat. dist. 4. sic ait: *Firmissime crede, & nullatenus dubites, non solum homines ratione utentes, verum etiam parvulos, si sine Sacramento baptismi de hoc saeculo transeunt, ignis aeterni supplicio puniendos.* Denique D. Gregorius 8. moral. dicit de his quos a culpa originali Sacramenta non liberant: *Lucet ex proprio nihil egerint, tamen illuc ad tormenta perveniunt.* Et lib. 9. inquit quod *iudex ille districtus, ut sua animadversione trucidat quos culpa propria actionis damnat; sic illos in aeternum percutit, quos reatus arbitri non ad ducit.*

Respondeo primo, juxta phrasim Scripturae & SS. Patrum, nomine ignis quaelibet poenam significari, ut docet Augustinus quaest. 9. in Jo. luc. & patet ex illo Psalmi 65. *Transivimus per ignem & aquam, & educisti nos in refrigerium:* Unde quando idem S. Doctor, & alii Patres, docent pueros sine baptismo decedentes torqueri, metaphorice loquuntur, & nomine ignis, poenam damni significant. Ita affirmat S. Thomas qu. 5. de malo art. 2. ad 1. & in 2. dist. 33. qu. 2. art. 1. ad 1. & Glossa in cap. nulla de consecr. dist. 4. ubi non aliam poenam assignans infantibus sine baptismo decedentibus, quam tenebras, id est privationem visionis Dei, subdit: *Et hac carentia est poena ignis, de qua intelligendus est canons, firmissime, desumptus est ex Fulgentio.*

Hanc vero interpretationem esse legitimam, & menti SS. Patrum consonam, suaderi potest: Primo quia in his locis agebant contra Pelagianos, afferentes parvulos sine baptismo morientes esse quidem excludendos a regno colorum, non tamen a vita aeterna, sed beatitudine esse donandos: unde intentum Augustini loco citato erat suadere, parvulos sine baptismo decedentes non pervenire ad aeternam beatitudinem, sed ab ea excludi, quod sufficienter convincitur, nomine ignis, combustionis, & cruciatus intelligendo aeternum supplicium, seu poenam aeternam damni, cum qua aeterna felicitas nequit componi. Secundo quod SS. Patres adducti docent de poena parvulorum sine baptismo decedentium, id asserunt pertinere ad fidem, ut constat ex loco citato Fulgentii, ubi ait, *Firmissime crede, & nullatenus dubites &c.* Nullus autem sine manifesto errore asserere potest hoc esse fidei, quod praedicti parvuli aeternum cruciabuntur poena sensus, sive tormento ignis, sed solum quod sint damnati, & aeternum puniendi poena damni. Tertio si D. Augustinus in rigore accipiat, secum conciliari non poterit: nam aliis in locis, satis aperte docet parvulos nullam poenam sensus sustinere.

Respondeo secundo, Augustinum valde fuisse anxium & dubium in hac materia, & modo in unam, modo in alteram partem declinasse: quod patet, tum quia Epistola 28. ad Hieronymum suam hac in hesitationem & dubitationem manifeste declarat, his verbis: *Cum ad poenas ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustiis, nec quid respondeam profusus invenio:* Tum etiam quia disputans contra Pelagianos, virtualiter & per consequentiam asserit se non audere dicere, quod parvuli non baptizati aeterno igne puniantur; ait enim lib. 5. contra Julian. cap. 8. *Non dico parvulos sine Christi baptismo morientes, tanta poena esse placentem.*

plebendos, ut eis non nasci potius expediret. Et paulo infra: *Quis dubitavit parvulos non baptizatos, qui solum habent originale peccatum, in damnatione omnium levissima futuros? Quis, qualis, & quanta erit, quamvis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, ut nulli essent, quam ut ibi essent, potius expediret.* Quibus verbis non solum suam hac in re dubitationem & anxietatem declarat, sed etiam magis propendet & inclinatur in nostram sententiam: docet enim hanc Christi Domini de proditore Juda sententiam, melius erat illi si natus non fuisset, non posse parvulis accommodari: quod falsum esset, si illi poena ignis torquerentur; nam licet non esse secundum se non sit appetibile, utpote pura boni privatio, bene tamen in quantum est alleviativum cruciatus & poenae, ut docet D. Thomas in supplem. qu. 92. art. 3. Item subdit Augustinus, tales parvulos esse in damnatione omnium levissima futuros; quod non esset verum, si aliquam poenam sensus sustinerent: è contra vero si à poena sensus immunes sint, mitior procul dubio & tolerabilior erit eorum damnatio.

Addo quod idem S. Doctor lib. 3. de lib. arbit. cap. 23. ait quod *sicut vita esse potuit media inter rectè factum atque peccatum, ita & potest dari sententia iudicis media inter premium atque supplicium*: Sed si parvuli paterentur poenam damni & sensus, illorum sententia non esset media inter premium & supplicium, ut de se patet: Ergo ex mente Augustini, parvuli solà poenà damni puniuntur.

Nec valet si dicas, sententiam parvulorum idè ab Augustino mediam inter premium & supplicium constitui, quia mitiori poenà quam adulti puniuntur. Non valet inquam, nam etiam inter adultos unus mitius alio punitur, & homines mitiori poenà quam Dæmones regulariter loquendo sunt puniendi; & tamen nemo dicit aduulum mitiori poenà puniendum, vel auditurum mediam sententiam inter premium & supplicium: Ergo si parvuli poenam sensus & damni paterentur, malè Augustinus assereret mediam esse inter premium & supplicium parvulorum sententiam.

Objicies tertio: Parvuli in hac vita puniuntur poenà sensus: Ergo & in alia. Antecedens constat ipsa experientia, qua videmus parvulos in hanc lucem prodeuntes, morbis, doloribus, morti, aliisque praesentis vitae miseriis esse obnoxios. Consequentia verò probatur: Si parvuli poenà sensus in hac vita punirentur, & post mortem essent ab illa immunes, sequeretur eos esse melioris conditionis post mortem, quam ante mortem: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud.

194. Respondeo distinguendo Antecedens: Parvuli in hac vita puniuntur poenà sensus, per accidens, concedo Antecedens: per se, nego Antecedens, & Consequentiam.

Explicatur solutio: Mors & alii corporales defectus non sunt poena per se taxata pro culpa originali, sed tantum carentia originalis iustitiae, quae immortalitatem & impassibilitatem praestabat, ac proinde illà sublata, sequuntur mors & ærumnae temporales seu corporales, in virtute agentium naturalium: in alia autem vita nihil ager virtutè naturæ, sed secundum ordinem divinæ iustitiae, sive in animam, sive in corpus: quare ut poena sensibilis responderet in alia vita originali peccato, deberet hoc fieri

Tom. III.

A ex ordinatione divina, praedictam poenam taxante, & destinante per se ad illius punitionem. Unde ad probationem consequentiae, neganda est sequela Majoris: licet enim parvuli in hac vita corporales ærumnas sustineant, & post mortem sint ab illis immunes, non tamen sequitur eos, esse melioris conditionis post mortem, quam ante mortem; quia melius est omnes sustinere miseriae cum aptitudine ad videndum Deum, & illo fruendum, quam omni calamitate positiva carere, sine huiusmodi aptitudine.

Objicies quarto: Si tantum poena damni debetur originali peccato, sequitur quod adultus, qui decedit ex hac vita cum peccato originali & actuali mortali, non mereatur plus poenae, quam ille qui moritur cum solo actuali mortali: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud. Sequela Majoris probatur: Per peccatum actuale mortale adultus incurrit totalem privationem visionis beatæ: Ergo si peccato originali poena tantum damni, seu privatio visionis beatæ, debeat, non plus incurrit poenae, qui cum peccato originali & actuali mortali decedit, quam qui moritur cum solo originali.

196. Respondeo morientem cum peccato originali & actuali simul, mereri plus poenae damni intensivè quodammodo, quia meretur poenam damni duplici titulo totali, & poena damni intenditur moraliter, quando ex multiplici titulo tanquam causa totali debetur: quemadmodum, ut ait D. Thomas in 4. dist. 18. qu. 2. ar. 3. in fine, magis excommunicatus est qui committit plura & diversa peccata, quorum singulis annexa est major excommunicatio, quamvis qualibet major excommunicatio sit totalis privatio bonorum communium Ecclesiae.

Objicies ultimo: Veniale peccatum, quod levius est originali, in altera vita punitur poenà sensus: Ergo multò magis originale eadem poenà puniatur.

Sed nego consequentiam, & paritatem: nam peccatum veniale, quamvis sit levius originali, est tamen voluntarium voluntate propria, & habet aliquam conversionem & delectationem inordinatam, secus autem peccatum originale: unde cum poena sensus correspondeat propriae voluntati, & conversioni ac delectationi inordinatae, non mirum si illud in altera vita poena sensus puniatur, istud verò sola poena damni.

§. IV.

Refellitur opinio Bellarmini.

198. Dico secundò, pueros cum originali ex hac vita migrantes, nullo affici dolore, vel tristitia interiori, ob carentiam beatificae visionis. Ita D. Thomas locis supra citatis.

Probatur primò ex SS. Patribus: nam Gregorius Nissenus supra relatus ait, quod *immatura mors infantium demonstrat neque in doloribus & tristitia futuros esse eos, qui sic vivere desierunt.* Et Augustinus loco supra citato asserit poenam, qua punitur originale peccatum, omnium mitissimam esse; quod esset falsum, si ratione beatitudinis amissae parvuli dolorem & tristitiam interiori sentirent: ut enim docet Chrysostrmus homil. 24. in Matth., & homil. 47. ad populum Antioch. dolor quem damnati sentiunt ob amissam beatitudinem, major est dolore sensibili ab igne inferni causato.

LII

Con-

199. Confirmatur: Augustinus ibidem profitetur A ad gloriam autem habendam nullum jus præcæsit in parvulis, vel si præcæsit, dependebat omnino ab extrinseco; & ideo ob amissam beatitudinem non possunt tristi rati onabiliter.
- Nec displicet quod aliqui Theologi addunt, nimirum admitti ibi illos in suo statu tranquillitate conservat. Quam providentiæ suavitatem, quæ parvulos illos in suo statu tranquillitate quotidie experimur, videmus enim pauperulos frusto panis contentos, & in rigida etiam hyeme, licet seminudos & frigore algentes, alacres tamen & pacatos esse, dum vident nobiles ejusdem naturæ, divitiis & deliciis redundantantes.
- §. V.
Sententia Carbarini confutatur.
- Dico tertid: Parvuli cum peccato originali B decedentes, post diem judicii, non erunt beati beatitudine naturali. 205.
- Probatum primò conclusio: Beatitudo naturalis non est compossibilis cum averfione à Deo ut conditore naturæ; sicut nec supernaturalis cum averfione à Deo ut auctore supernaturali: Atqui parvuli ratione culpæ originalis sunt averfi à Deo, nedum ut auctore gratiæ, sed etiam ut naturæ conditore; tum quia una averfio sine alia nequit subsistere, ut frequentius Theologi docent; tum etiam quia peccatum capitale Adami, quo parvuli sunt inquinati, utramque averfionem continebat, & consequenter utraque fuit per originem traducta: Ergo non sunt beati beatitudine naturali.
- Dices: D. Thomas in 2. dist. 33. qu. 2. art. 2. 206. ad 5 ait: *Quamvis pueri non baptizati sint separati à Deo, quantum ad illam conjunctionem qua est per gloriam, non tamen ab eo penitus sunt separati, imò ipsi coniunguntur per participationem naturalium bonorum, & ita de ipso gaudere poterunt naturali cognitione & dilectione*: Sed cum dilectione naturali non potest stare averfio à Deo ut conditore naturæ: Ergo parvuli ratione culpæ originalis non sunt averfi à Deo ut auctore naturæ.
- Respondeo D. Thomam non loqui de dilectione naturali amicabile, efficaci, & perfecta, 207. quæ sola cum averfione à Deo ut auctore naturæ incompossibilis est, sed de dilectione naturali, quæ fertur in Deum, prout est essendi naturale principium, quæ cum averfione à Deo ut fine ultimo naturali stare potest, ut patet in Dæmonibus, qui Deum, prout est essendi naturale principium, plusquam seipfos diligunt, sicut demonstrat D. Thomas 1. p. qu. 60. art. 5. & tamen ab ipso ut fine ultimo tam naturali quam supernaturali averfi sunt.
- Probatum secundo conclusio: Parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, manebunt perpetuò inclusi in loco tenebroso, nempe in limbo, eique alligati: Sed cum tali detentione & alligatione stare non potest naturalis foelicitas; illa enim omnium bonorum naturalium aggregatorem, & omnium malorum & incommoditatum exclusivam importat Ergo illi parvuli non erunt naturali foelicitate beati. Minor patet, Major autem probatur primò ex Augustino ferm. 14. de verbis Apostoli, ubi expressè docet non esse locum medium inter regnum & infernum: Sed parvuli post judicium non erunt
200. Ratio etiam id suadet: nam ut discurret D. Thomas in 2. dist. 83. qu. 2. Ex hoc quod caret B aliquis eo quod suam proportionem excedit, non affligitur, si sit recte rationis, sed tantum eo quod caret eo ad quod aliquo modo proportionatus fuit. Sicut nullus sapiens homo affligitur de hoc quod non possit volare sicut avis, vel quia non est rex vel imperator, cum sibi non sit debitum; affligitur autem, si privaretur eo ad quod habendum aliquo modo aptitudinem habuit. Quia ergo omnis homo usum liberi arbitrii habens, proportionatus est ad vitam æternam consequendam, quia potest se ad gratiam preparare, per quam vitam æternam merebitur; ideo si ab hoc deficiat, maximus erit dolor, quia amittit illud quod suum esse possibile fuit. Pueri autem nunquam fuerunt proportionati ad hoc quod vitam æternam haberent: quia neque eis debebatur ex principii naturæ, cum omnem facultatem naturæ excedat, nec acius proprios habere potuerunt, quibus tantum bonum consequerentur: & ideo nihil omnino dolebunt de carentia visionis divinæ; imò magis gaudebunt de hoc quod participabant multum de divina bonitate, & perfectionibus naturalibus.
201. Dices: Tales parvuli habuerunt ad ipsam beatitudinem, proportionem, & ordinationem in Adamo, in quo eorum voluntates interpretativè continebantur: Sed hoc sufficit ut de illius jactura doleant: Ergo hæc ratio D. Thomæ non convincit.
202. Confirmatur: Si quis patrimonio privetur D ob parentis delictum, non minus dolet, quam si propria culpa exhæredetur; & tamen tunc patrimonium non fuit in illius potestate, sicut nec culpa parentis: Ergo amissio boni non existentis in subjecti potestate, dolorem rationabilem excitat.
203. Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem: Sapientes enim, qui à passionibus non moventur, sed sola ratione ducuntur (cujusmodi erunt pueri illi) non dolent de amissione, vel de non adeptione bonorum, quæ sibi gratis promissa sunt, quando per ipsos non stat quominus ea recipiant; reputant enim illa ac si promissa sibi non fuissent. Unde S. Thomas ibidem in 2. argum. Sed contra, sic ait; Recta ratio non patitur ut aliquis perturbetur de eo quod in ipso non fuit ut vitaretur; propter quod Seneca probat, quod perturbatio in sapientem non cadit: Sed in pueris est ratio recta, nullo actuali peccato obliquata: Ergo non turbabuntur de hoc quod talem poenam (carentiam scilicet visionis Dei) sustinent, quam vitare nullo modo potuerunt.
204. Ad confirmationem, concessa Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Ratio discriminis est, quia ad proprium patrimonium quilibet est ordinatus, habetque naturale jus ad illud, & ideo sive aliena, sive propria culpa, aliquis exhæredetur, rationabiliter dolet:

erunt in loco regni, scilicet in cœlo empyreo: Ergo erunt in inferno, seu in limbo, qui, ut supra annotavimus, nomine inferni in Scriptura & SS. Patribus nuncupatur.

Confirmatur ex concilio Florentino supra citato, afferente animas eorum qui in solo peccato originali, vel mortali actuali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas: Sed nulla est ratio cui ex eo loco post ultimum magni iudicii diem liberandæ sint, cum post hanc vitam non sit locus misericordiæ, sed iustitiæ; & Eccli. 11. scriptum sit, *Vbi cumque ceciderit lignum, sive ad austrum, sive ad aquilonem, ibi erit;* quem locum Hieronymus in commentario, & alii communiter exponunt de hominibus, qui in eo statu perpetuè erunt, in quo illos mors invenit: Ergo parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, post diem iudicii in limbo manebunt inclusi, & huic tenebroso loco in perpetuum erunt alligati. Unde Anselmus lib. de conceptu Virgin. cap. 2. 2. versus finem ait, *Post diem iudicii nullus erit Angelus aut homo, nisi aut in regno Dei, aut in inferno.*

Secundò Major principalis suaderi potest ex communi doctrina Theologorum, afferentium quod post universale iudicium omnia elementa suum situm naturalem possidebunt, ita ut ignis supra aërem, aër supra aquam, & hæc supra terram sit, terraque aquis omnino cooperta maneat. Cum enim (inquiunt) aqua initio mundi totam ambiret terram, ut natura ejus postulare videbatur, ac deinde jussu Dei in locum unum congregata fuerit, ut superesset locus in terra generationi animantium & plantarum, generatione ista cessante cum motu corporum celestium, ratio ipsa & natura rerum postulat, ut aqua ad locum pristinum revertatur, totamque superficiei terræ coopereat. Ergo infantes post universale iudicium non habitabunt super faciem terræ, ut docent Adversarii (nisi in aquis ad instar piscium natæ dicantur, quod ridiculum est) sed in loco subterraneo & tenebroso inclusi manebunt.

Tertiò probatur eadem Major: Ex communi Theologorum sententiâ, iudicium particulare cuiuslibet, & iudicium universale, eandem sententiam continent: Sed animæ parvulorum cum peccato originali decedentium, in particulari iudicio destinantur ad limbum: Ergo post universale iudicium in eodem loco manebunt.

Denique suaderi potest conclusio ex duplici inconvenienti & absurdo, quod sequitur ex Catharini sententiâ: Nam si verum esset quod ipse scribit, parvulos, cum originali peccato decedentes, post diem iudicii non solum carituros omni dolore, tum interno, tum externo, sed etiam fore beatos ac felices; & in quodam veluti terrestri paradiso perpetuè vitam acturos, plenos sapientiæ & virtutibus, suâ sorte optime contentos, Deum toto corde diligentes & laudantes, Angelorum denique consortio & revelationibus sæpe fruantes; si hæc, inquam, vera essent, sequeretur in primis illos parvulos in universali iudicio transituros de non beatis in beatos beatitudine naturali: cum enim ante illud in tenebroso limbi carcere essent inclusi, beatitudine naturali, quæ cum detentione & alligatione ad hunc locum stare nequit, frui non poterant. Sequeretur deinde illos melioris conditionis esse quia peccaverunt in Adamo, quam si in puris naturalibus decessissent; non enim

A tanta bona debentur hominibus in puris naturalibus in infantia decedentibus: unde parvuli isti præmium & commodum ex peccato originali referrent: At hæc non solum videntur absurda, sed etiam Pelagianorum errori affinia: Ergo &c.

§. VI.

Solvuntur obiectiones.

OBJICES PRIMÒ: Parvuli ob culpam originalem nullâ tristitiâ afficiuntur, ut §. precedenti ostendimus: Sed si in pœnam illius naturali felicitate privarentur, non possent non tristari de ejus privatione; cum eam ut sibi possibilem cognoscerent: Ergo ob culpam originalem non privantur naturali beatitudine. 210

Respondéo concessa Majori, negando Minorem: nam licet demus quòd parvuli cognoscant naturalem beatitudinem, ut sibi possibilem, non tamen cognoscunt se fuisse ad illam ordinatos; cum ordinatio ad æternam felicitatem naturalem non sit homini ab intrinseco debita, sed ex gratuita Dei voluntate proveniat; nullus autem, si sit reformationis, affligitur ex hoc quod caret aliquâ perfectione sibi indebita, & ad quam ab intrinseco, & ex sua natura non est ordinatus, ut docet D. Thomas loco supra citato. 211

Objicies secundo: Deus in resurrectione, non obstante culpâ originali, concedet infantibus plura dona gratuita, ut immortalitatem, impassibilitatem, & quantitatem seu magnitudinem quam habituri essent, si ad adultam ætatem pervenissent: Ergo non denegabit illis naturalem beatitudinem. 212

Sed nego consequentiam, & paritatem: nam dona illa non sunt cum peccato originali incompossibilia, naturalis autem beatitudo cum illo stare non potest; quia, ut in prima probatione dicebamus, beatitudo naturalis importat conversionem in Deum, ut authorem naturæ, peccatum verò originale à Deo nedum ut authore gratiæ, sed etiam ut conditore naturæ avertit, ut ibidem ostendimus. 213

Objicies tertiò contra secundam probationem nostræ conclusionis: Si parvuli ex hac vita cum peccato originali migrantes, manerent post diem iudicii perpetuè inclusi in limbo, eique alligati, pœnam sensus paterentur: Sed hoc dici nequit, ut §. 2. fusè ostendimus: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: nam ut docuimus in tractatu de Angelis disp. 14. art. 2. pœna sensus, quam dæmones & animæ separata patiuntur, est per alligationem ad ignem: Ergo si parvuli limbo alligati sint, pœnâ sensus torquebuntur. 214

Respondéo primò negando sequelam Majoris. Ad cuius probationem, distinguo Antecedens: pœna sensus, quam dæmones & animæ separata patiuntur, est per alligationem ad ignem, ut activè detinentem spirituales substantias, & occupantem contrariè, concedo Antecedens: solum ut formaliter locantem, nego Antecedens, & Consequentiam. Nam parvulorum animæ, etsi in limbo detineantur ut formaliter locante, non tamen contrariè occupantur ab illo ne Deum videant, nec activè detinentur à tali loco, sed à Deo negante concursum ad excludendum, & ideo non sustinent pœnam sensus, quâ ab igne cruciantur Dæmones & animæ adul-

adultorum, consistente non in hoc quod ignis loceat formaliter, sed in eo quod contrarie occupet, & active detineat. Solutio est D. Thomae quaest. 26. de verit. art. 1. ad 11. ubi sic ait: *Dicendum quod in pueris propter defectum gratiae est sola carentia divinae visionis, sine aliquo contrario impediendo active; sed damnati in inferno non solum privantur divina visione propter defectum gratiae, sed impediuntur quasi per contrarium, per hoc quod circa penas corporales occupantur. Ponderanda sunt illa verba, sine aliquo contrario impediendo active, quibus aperte indicatur, parvulorum animas non pati poenam sensus, quam damnati sustinent in inferno, quamvis detineantur in limbo; quia locus iste non detinet active animas parvulorum: ignis autem active detinet & contrarie occupat animas adultorum & daemones. Ignis ergo cruciat, non quia locat (quod illi naturaliter convenit,) sed quia active detinet animas in se locatas, ut divinae iustitiae instrumentum: limbus autem non torquet animas parvulorum, quia solum habet illas locare, non active detinere, nec occupare contrarie.*

Secundo cum eodem S. Doctore ibidem in resp. ad 3. dici potest, quod etsi animae parvulorum in peccato originali decedentium detineantur in limbo, eique alligentur, ex hoc tamen nullam poenam sensus patiuntur; quia non apprehendunt illum locum, & talem detentionem & alligationem, ut sibi disconvenientem, & nocivam, subindeque ex illa non tristantur, nec ei reluctant: contra verò Daemones, & animae adultorum, poenam sensus patiuntur ab igne tartareo cui alligantur, quia cum talem alligationem apprehendant ut nocivam, & ipsorum libertati contrariam & disconvenientem, ex ea valde tristantur & affliguntur, ut eleganter explicat Cajetanus tomo 3. opusc. in oratione de hac materia, habita coram Julio 11. Summo Pontifice.

§. VII.

Corollaria notata digna.

215 **E**X dictis in hoc articulo habetur in primis, D infantibus cum peccato originali ex hac vita migrantes, nullam poenam positivam puniendos esse, sed tantum poenis privativis, carentia scilicet gloriae, & beatitudinis naturalis, & absque eo quod ex duplici illa privatione dolorem aliquem internum seu tristitiam patiantur.

216 Habes etiam ex dictis, tales parvulos futuros quoad corpora integros, nec aliquam perfectione corpori connaturaliter debitam carituros, subindeque eos in generali resurrectione accepturos à Deo quantitatem seu magnitudinem, quam habituri essent, si ad adultam aetatem pervenisent, ut de omnibus etiam damnatis adultis docet D. Thomas in 4. dist. 44. qu. 3. art. 1. quaestione 1. & probat ex eo quod corporum resurrectio est opus divinae virtutis; Dei autem perfecta sunt opera.

217 Colliges tertio, illos parvulos post resurrectionem fore immortales & incorruptibiles, non quidem ab intrinseco, sed ab extrinseco, ratione divinae providentiae & iustitiae, quae illorum resurrectionem ac reunionem animae cum corpore ordinabit ad hoc ut totum suppositum, quod originalem culpam contraxit, poenam aeternam damni sustineat; ex hoc enim solo sine

A immortalitate donabuntur. Illis etiam competet impassibilitas, non ratione dotis, quae corpora Beatorum fruuntur, nec ex defectu potentiae ad patiendum, ut docet D. Thomas quaest. 5. de malo art. 2. ad 5. sed ex defectu exterioris agentis: nam post resurrectionem nullum corpus aget in alterum ad corruptionem induendam, sed solum erit actio ad puniendum ex ordinatione divinae iustitiae, & quia parvulorum corporibus non debetur poena sensibilis, nullum corpus aget in illa.

Inferes quarto, quod illi parvuli erunt impeccabiles, non ab intrinseco ratione alicujus supernaturalis doni, sed ab extrinseco, nempe ex Dei providentia, subtrahente concursum ad omne materiale peccati, ratione status in termino; in quo ait D. Thomas quaest. 5. de malo art. 3. in corp. non mutatur voluntas à dispositione quam habuit in via, atque adeo cum infantes mortui ante rationis usum, nullam inordinatam dispositionem actualem habuerint, ad suavam Dei providentiam spectat, ut non sinat illos post mortem in affectus inordinatos prorumpere.

Inferes quinto, quod animae illorum parvulorum aliqua objecta naturalia cognoscant per species à Deo in futuris in statu separationis: nam omnium cognitionem animabus illis denegare, improbabile censuit D. Thomas in 2. dist. 33. qu. 2. art. 2. in corp. Dei etiam ut conditoris naturae aliquam cognitionem hebeant; non tamen adeo perfectam, quod ad beatificandum illas beatitudine naturali sufficiat.

Inferes ultimum, quod illi parvuli Deum naturae auctorem diligant dilectione naturali, non quidem amabili, efficaci, & perfecta (haec enim stare nequit cum aversione à Deo conditore naturae, inclusa in peccato originali) sed dilectione quae fertur in Deum prout est essendi naturale principium, ut antea exposuimus.

DISPUTATIO VIII.

De effectibus peccati.

Ad quaestionem 85. & duas sequentes.

POST QUAM Divus Thomas egit per plures quaestiones de causis peccati, tam interioribus, quam exterioribus, quaest. 85. & duabus sequentibus disputat de ejus effectibus, qui sunt diminutio boni naturalis, defectus naturales, macula, & reatus poenae: de quibus in hac disputatione nobis incumbit agendum.

ARTICULUS PRIMUS.

An inclinatio naturalis ad bonum minuetur, vel totaliter corrumpatur per peccatum?

SUPPONO primo, naturae rationali, ex eo quod rationalis est, inditam esse non modo capacitatem, sed etiam inclinationem & propensionem ad bonum honestum, quod est bonum rationi consonum. Ratio est, quia unamquamque naturam consequitur per se inclinatio